

v sodelovanju

Čaj za 2 Keramika

Društvo keramikov
in lončarjev
Slovenije

Društvo likovnih
pedagogov primorja

Erjavec Dušan
Umetnostni
oblikovalec s.p.

Vabilo umetnikom za sodelovanje pri projektu »V spomin velikim«

Spoštovani,

V zavodu YouSea, zavod za ohranjanje biodiverzitete morja, si želimo vzpostaviti sodelovanje z umetniki in sodelovati v projektih, ki združujejo umetnost in naravoslovje z namenom ohranjanja morskega ekosistema in narave. Umetnost je namreč lahko izjemno orodje za komuniciranje naravovarstvenih tematik, saj se publike dotakne na čustvenem nivoju in jo globlje poveže z okoljem in naravo.

Prvi projekt, h kateremu vas želimo povabiti k sodelovanju, je »V spomin velikim«, ki smo ga zasnovali skupaj z Dušanom Erjavcem, Barbaro Gogalo in Vasjo Nanutom. Pod vodo želimo ustvariti prvo podvodno galerijo v Sloveniji, kot del naše obstoječe Morske oaze. V njej bomo razstavili umetniške interpretacije leščurjev, kar bo hkrati poskus reševanja akutnega problema izgube naravnih habitatov v morju.

Poleg estetskega in komunikacijskega učinka bo le-ta namenjena raziskavi inovativnih pristopov za možnost razvoja učinkovitega trajnostnega pridobivanja hrane iz morja, ohranjanja biodiverzitete v morju, povrnitve izgubljene samočistilne sposobnosti morja ter vezave CO₂ iz morja. Hkrati bo ozaveščala javnost o krhkosti naravnih in morskih ekosistemov ter o pomenu njihovega varovanja, saj bo s svojo edinstveno, estetsko zasnovo pritegnila pozornost mnogih.

Problem, ki ga s projektom naslavljamo in rešujemo

Veliki leščur (*Pinna nobilis*) je največja sredozemska školjka, ki je do nedavnega s filtriranjem vode pomembno prispevala k čiščenju morja. Poleg tega so kumulativno njihove lupine predstavljale pomembne življenjske prostore za številne druge morske organizme, ki so bili nanje pritrjeni, so se v njih skrivali pred plenilci ali so v njih odlagali jajčeca. V zadnjih dveh letih smo te edinstvene življenjske prostore skoraj popolnoma izgubili zaradi množičnega izumiranja leščurjev po celem Sredozemlju zaradi okužbe s parazitom, ki jih je napadel. V slovenskem morju je ta problem še posebej pereč, saj morsko dno skoraj v celoti prekriva mulj in ni drugih primernih površin, ki bi te habitate nadomestile. Pogin leščurjev vodi zato v izgubo velikega števila organizmov, ki so na njih živeli in s tem izgubo biodiverzitete, kar negativno vpliva na celoten morski ekosistem. Kljub temu, da so leščurji poginili, so njihove lupine do nedavnega še vedno ostale pritrjene v muljnato morsko dno in so še naprej nudile življenjski prostor številnim morskim organizmom. V zadnjih mesecih pa opazamo, da so se le te večinoma odlepile od podlage, tako da jih sedaj večina le še leži na morski podlagi ali pa jih morski valovi mečejo na obale, kjer lahko vidimo številne kose teh lupin.

Stanje se je sedaj, zaradi pojava sluzenja morja, še dodatno izrazito poslabšalo. Pri tem pojavu gre za prekomerno namnožitev planktonskih alg, ki pri tem v morje izločajo različne organske snovi. Te skupaj tvorijo sluz, ki jo v zadnjem mesecu videmo na površini morja. Ko alge odmirajo, v nekaj centimetrskih slojih prekrijejo morsko dno in tam zaradi gnitja porabijo ves kisik, kar povzroča pogin mnogih organizmov na morskem dnu. Leščurji so imeli v preteklosti tudi pri tem pomembno vlogo, saj so številne organizme dvignili nad ta anoksični pas in so zato predstavljali repopulacijske centre, v katerih so vsaj nekateri pridneni organizmi preživeli ta težka obdobja.

Vaša vloga kot umetnik

Vabimo vas, da se nam pridružite pri tem projektu in izdelate in donirate svojega leščurja - umetniško delo oziroma model po izgledu leščurja, ki ga bomo skupaj z vsemi leščurji ostalih umetnikov najprej razstavili na kopnem, nato pa bodo postali del trajne razstave v morju v Piranskem zalivu na območju Morske oaze. Vaše modele bodo sčasoma poselili različni morski organizmi in tako bodo v morju postali majhne oaze življenja na pretežno peščenem in muljnatem dnu slovenskega morja.

Tehnične zahteve

- **Oblika:** Modeli morajo biti oblikovani tako, da bodo primerni za naselitev z morskimi organizmi, kar bo omogočilo obnovo in ohranjanje biodiverzitete. Naj posnemajo ličnost velikega leščurja in razgibanost naravnih habitatov, ki omogočajo pritrditev in skrivališče različnim vrstam morskih organizmov. Čeprav so zaprti leščurji lahko zelo lepi, nudijo odprti leščurji med lupina še dodatna zanimiva skrivališča za majhne ribice, rakce, mehkužce,...
- **Materiali:** Naravni in okolju prijazni materiali, ki ne vsebujejo strupenih snovi (brez umetnih barv, glazur in podobno).

- **Opis:** Vsak izdelek morajo spremljati ime in priimek avtorja, vaši kontaktni podatki ter podroben opis izbranega materiala in tehnike, ki ste jo uporabili. V kolikor je mogoče, priložite nekaj fotografij in vsaj en posnetek postopka izdelave (za objave na socialnih medijih) ter povezave do vaših profilov na socialnih medijih.
- **Velikost:** Modeli naj bodo veliki vsaj 50 cm (priporočena dolžina 60-100 cm). Veliki leščur v naravi doseže dolžino do 150 cm in širino na najširšem delu do 40 cm. Zaželeno je, da so sestavljeni iz dveh ploskev z nekaj centimetrskim razmakom (2 odprtih lupin).
- **Pritrditev:** Modeli naj bodo primerni za namestitev na železne armaturne palice, ki jih bomo zapičili v muljnato morsko dno tako, da bodo stabilni in zdržali okoljske vplive. (Pridržujemo si pravico, da določene umetnine ne bomo razstavili v morju, v kolikor se je ne bo dalo dobro pritrditi v morsko dno ali zaradi kakšnega drugega problema oziroma razloga po naši presoji).
- **Rok izvedbe:**
 - Izpolnjene prijavnice za sodelovanje v projektu je potrebno poslati najkasneje do 30.09. na e-naslov zavod.yousea@gmail.com.
 - Modeli morajo biti izdelani in dostavljeni na naslov: Liminjanska cesta 117, 6320 Portorož, najkasneje do 20. 12. 2024. Za morebiten prevzem na drugi lokaciji nas kontaktirajte na 041502616.
- **Opomba:** Leščurji so zaščitene živali, zato je prepovedano njihovo nabiranje, premikanje ali dotikanje tudi, če so mrtvi in najdete le njihove lupine ali dele lupin.

Zakaj sodelovati?

- **Edinstvena priložnost:** Postavite svoje umetniške stvaritve na ogled v prvi podvodni galeriji pri nas v Morski oazi in s tem pritegnite pozornost celega sveta.
- **Pozitivni vpliv na okolje:** Sodelovanje pri projektu, ki s trajnostnimi rešitvami ohranja in izboljšuje morsko okolje.
- **Ozaveščanje javnosti:** S svojo umetnostjo prispevajte k večji ozaveščenosti o pomembnosti varovanja morskih ekosistemov in spodbujanju trajnostnih praks.

Verjamemo, da lahko skupaj naredimo pomemben korak k ohranjanju našega morja in narave ter s tem postavimo vzor za prihodnje generacije.

Več o nas in projektu Morske oaze Piran si lahko pogledate na spletni strani našega Zavoda YouSea www.yousea.org. Če vas sodelovanje zanima, vas vabimo, da nas kontaktirate preko e-pošte: zavod.yousea@gmail.com ali telefona na 041 502 616.

Lepo vabljeni k sodelovanju in se veselimo vašega pozitivnega odgovora.

S spoštovanjem,

Irena Fonda in sodelavci Zavoda YouSea

